

Mița
Potropopescu

Tincuța
Popesco

Mândica
Piscopesco

XII
XI
X
IX
VIII
VII
VI
V
IV
III
II
I

Five o'clock

Five o'clock pe englezește înseamnă *cinci ceasuri*. În lumea mare, fiecare damă-și hotărăște o zi pe săptămână (*jour fixe*), când primește, la ceasurile cinci după-amiazi, vizite și face musafirilor tratație cu ceai; de aceea se mai zice și *five o'clock tea*, adică pe românește *ceaiul de la cinci ceasuri*. În genere, damele din lumea mare publică în carnetul Claymoor, spre știința numeroaselor cunoștințe, ziua lor de primire. De exemplu, citim în *l'Indépendance roumaine*:

„*Madame Esméralde Piscopesco, five o'clock tea tous les jeudis.*”

„Azi e joi. Haide — zic eu — la madame Piscopesco.”

Feciorul în frac și cu mănuși albe mă introduce în salonul splendid al somptuosului *hôtel Piscopesco*. Dar nu văz pe nimeni... A! în fund! auz, în salonașul intim de cel mai pur stil Louis XV, cîripind pe-ntrecute, ca doi scatii, două glasuri de coconițe. Merg acolo. Madam Măndica Piscopesco cu surioara sa, madam Tinçuța Popesco. Cicoana Măndica mă întâmpină cu grația-i obicinuită. Mărturisesc drept... Am mare slăbiciune de ceea ce francezul numește *la causerie*, și de aceea frecventez bucuros cercurile *mondains*. Îmi place adică, pe românește, să stau de vorbă cu damele din lumea mare. Găsesc în conversația lor mult mai multă grație decât în conversația bărbaților. Femeile știu să spună o mie și o sută de nimicuri într-un mod mult mai interesant decât spun bărbații

lucrurile cele mai serioase... O floare, o panglicuță, o deosebire d-abia simțită între două nuanțe, un nimic, distilate prin mintea subtilă a unei femei și exprimate prin acele dulci modulațiuni de voce și prin jocul acela încântător al luminilor ochilor, capătă, pentru mine cel puțin, un farmec indicibil¹. Iată-mă dar în elementul meu... Aci desigur am să petrec câteva momente delicioase.

Eu: Madam Piscopesco, dați-mi voie...

Mândica: Vii tocma la pont.

Tincuța: Ai fost...?

Mândica: Taci, tu!... Las' să-l întreb eu... Ai fost aseară la circ?

Eu: Am fost.

Tincuța: Cine mai...

Mândica: Taci, soro! n-auzi? (*Către mine:*) Ai văzut pe Mița?

Eu: Pe sora matale?

Mândica: Nu... Pe Mița, pe Potropopeasca a tânără?

Eu: Da; era într-o lojă în fața mea...

Mândica (Tincuții): Ai văzut?

Tincuța (mie): Cu cin'...

Mândica: Taci!... (*Mie:*) Cu ce pălărie era?

Eu (încurcat): Cu...

(*Tincuța vrea să mă-nterupă.*)

Mândica (astupându-i gura cu mâna): Cu o pălărie mare...

Eu (răsuflând): Da...

Mândica (Tincuții): Ai văzut? (*Mie:*) Bleu gendarme...

Eu: Da...

Mândica (mie): Cu pamglici *vieux-rose*...

(*Eu dau din cap afirmativ.*)

1. Inexprimabil.

Măndica (Tincuții): Te mai prinzi aldată?
Tincuța: Stai, să vedem... (*Mie:*) Era cu bărbatu-său?
Măndica (Tincuții): Taci tu!
Tincuța: Apăi, lasă-mă și pe mine, soro!...
Tot tu?
Măndica (mie): Era cu Potropopescu?
Eu (încurcat): Mi se pare că...
Măndica: Nu era cu Haralâmbina?
Eu (și mai încurcat): Cu care Haralâmbina?...
Tincuța: Cu mă-sa.
Eu: ...
Măndica: ... O bătrână mică, urâtă, parcă-i o smochină uscată, și gătită-gătită...
Eu (răsuflând): Da.
Tincuța: Cu părul roșu vopsit...
Eu: Da, da.
Tincuța (Măndichii): Ai văzut?
Măndica: Ce să văz?... parcă mă-sa nu știe!
(*Mie:*) A venit cineva în lojă la ele?
Eu: ...
Tincuța: Mitică...
Eu: Care Mitică?
Măndica: Ei! care Mitică...
Tincuța: Lefterescu, locotenentul...
Eu: Să mă credeți, cuconițelor, pe onoarea mea vă spun, că nu pot să zic, pentru că eu...
Măndica: Pentru că dumneata ești cavaler și nu vrei să spui.
Tincuța: Da' pe Lefterescu l-ai văzut în circ?
Eu: Mi se pare că era într-un stal, drept în fața mea.

Mândica: Lângă loja ei!... (*Tincuții:*) Ai văzut! Ai înțeles acuma pontul?... Vezi, dacă ești proastă?

Tincuța: Peste poate!

Eu (aruncând o privire pe fereastră și văzând o trăsură închisă, care a tras la scară): Vorbești de lup și madam Potropopesco la ușe.

Tincuța: Ea!

Mândica: Vezi ce obraznică e!...

Eu (având un presentiment și luându-mi pălăria): Doamnelor, dați-mi voie să vă salut... Îmi pare bine că vă găsesc totdeauna vesele și grațioase... Eu trebuie să mă retrag.

Tincuța (tăindu-mi calea): Așa degrab'?

Eu: Vă asigur că... o afacere... urgentă...

Mândica (acoperindu-mi ușa): Fără să iei măcar un ceai?

Eu (apăsând din ce în ce mai mult de negrul meu presentiment): Parol...

Mândica: Tocmai acu?

Tincuța (smulgându-mi pălăria): Peste poate!

(*Eu, trebuind să cedez, cad zdrobit pe un puf.*)

Feciorul: Madam Potropopesco.

(*Mândica se face roșie, Tincuța vânăță, eu galben. Mița Potropopesco apare, uimitoare de frumusețe și de toaletă ca totdeauna, purtând pălăria bleu gendarme. Cele trei dame se sărută foarte afectuos.*)

Mița: E un ger afară, mașer, că nu-ți poți face o idee... Dacă o ținea așa toată noaptea, se duce dracului rapița!

Eu: Nu crez... Am vorbit cu arendașii...

Mița: Aș! Nu mi-a scris azi Potropopescu al meu?

Mândica (Miții): Ai fost aseară...

Tincuța (Mândichii): Taci, tu! las' să-ntreb eu. (*Miții:*) Ai fost aseară la circ, madam Potropopesco?

Mița: Da.

Mândica: Sin...

Tincuța: Taci!... (*Miții:*) Singură?

Mița: Nu; cu maman.

Tincuța: Cu maman?... Bravo!

Eu (sculându-mă): Doamnelor, eu...

Mândica (împiedicându-mă să-mi iau pălăria, și încet): Tocma la pont? (*Merge să apese nasturele soneriei.*)

Tincuța: Și... era multă lume la circ?

Mița: Foarte multă.

Mândica (sunând prelungit): Ce slugi dobitoace!

(*Feciorul vine.*)

Mândica: Nu te-am chemat pe dumneata: treaba dumitale e să stai la ușe; unde e dobitoaca de Roza? Ce face cu ceaiul?

(*Feciorul iese.*)

Tincuța (Miții): Era cineva dintre cunoscuți?

Mița: Mai nimeni... Era Costandinasca, Dumitreasca, Vasileasca, Georgeasca, Ogretinencile...

(Roza, subreta, apare.)

Măndica: Ce faci cu ceaiul ăla?

Roza: E gata, conică.

Măndica: Apăi, de ce dracu nu-l aduci odată?

Roza: E gata, în salon.

Măndica: Atunci, de ce nu spui, proasto!

(Roza pleacă bombănind.)

Măndica: Să nu bombănești, obraznico!

(Toată vremea asta, madam Tincuța Popesco tace, bătându-se pe palma stângă cu un cuțit de sidef pentru tăiat corespondența; pe când madam Potropopesco se consideră în oglindă, drăcuindu-și un cărlionț rebel

din frunte, care nu vrea să stea cum trebuie. Madam Piscopesco cu un gest degajat ne poștește în salonul cel mare la ceai. Un samovar și un serviciu de argint cu coroană de conte deasupra monogramei E.P. — Esméralde Piscopesco — de toată frumusețea.)

Tincuța (Miții): Apropo, nu mi-ai spus cine mai era la circ.

Mița: Ba ți-am spus. Ogretinencile...

Tincuța: Nu... Dintre bărbați...

Mița: Dintre bărbați?

(Eu trec repede din salonaș și-mi iau pălăria.)

Măndica: Nu iei ceaiul?

Eu (ținându-mi în sus și bine pălăria): Ba da.

Tincuța: Mitică... nu era?

Mița: Mitică?... nu știu care Mitică...

Tincuța: Lefterescu!... sublocotenentul!

Eu (frigându-mă cu ceaiul, către Măndica): Pardon, eu trebuie să...

Mița (râzând foarte veselă, către Tincuța): A! Lefterescu! Mitică al dumitale...

Tincuța: Ba al dumitale, obraznico!

Mița: Ba al tău, mojico!

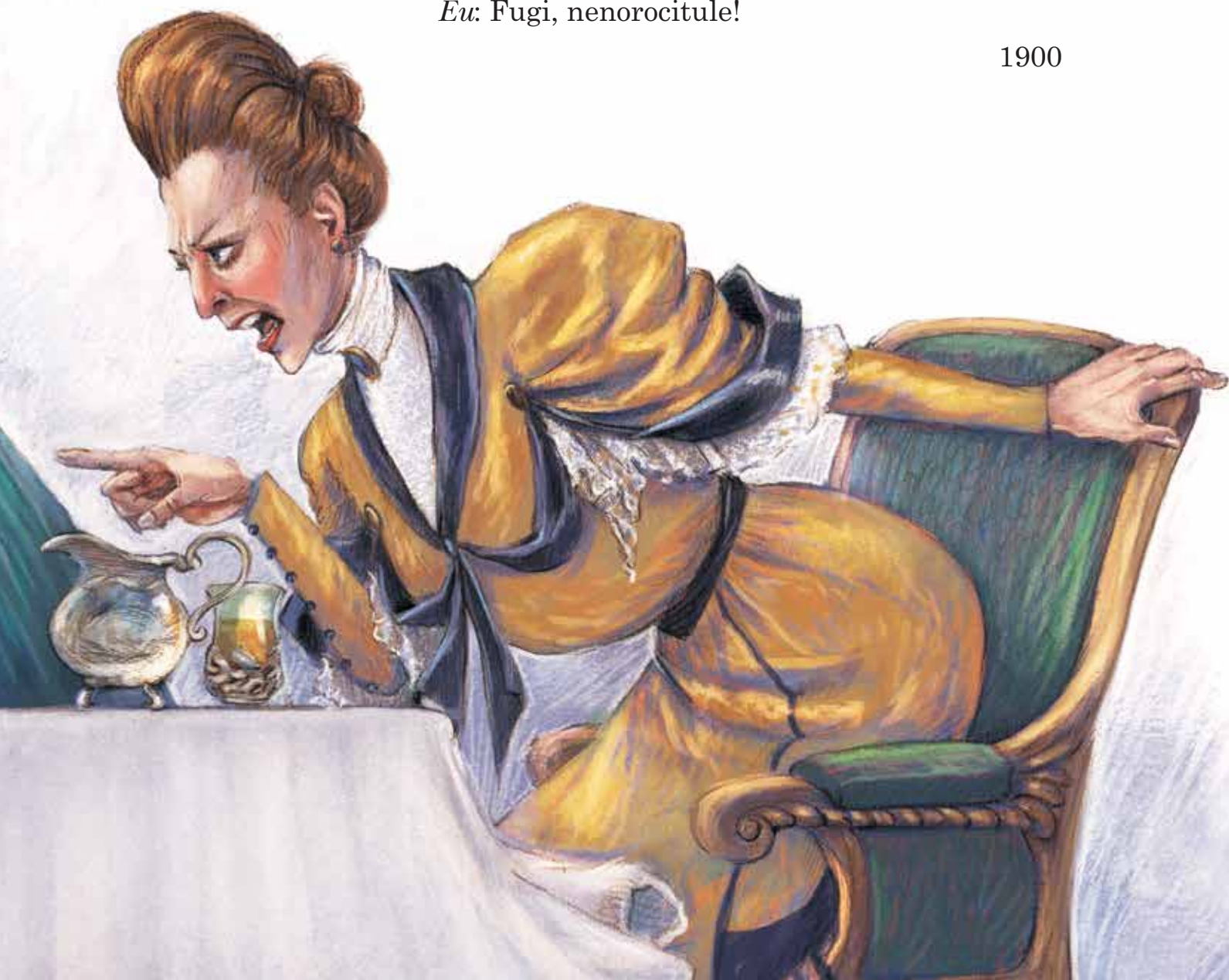
(Eu, scăpând din mână paharul cu ceai, împing pe madam Piscopesco cât colo, dau în lături pe fecior și într-o clipă sunt în curte. În poartă, întâlnesc pe bravul Lefterescu.)

Eu: Un' te duci?

Mitică: La *five o'clock*, la madam Piscopesco.

Eu: Fugi, nenorocitul!

1900

Ionescu

Caragiale

Georgescu

Diaconasca

Preteasca

Iconomeasca

Pisuceasca

Popeasca

Sachelăreasca

Mitică Dăscălescu

Lanțul slăbiciunilor

Am și eu o slăbiciune, și eu sunt om! dorințele grațioasei mele prietene, domnișoara Mari Popescu, sunt pentru mine porunci, la cari mă supun cu atât mai bucuros cu cât văd că prietena mea nu abuzează niciodată de influența nemărginită ce știe bine că exercită asupra-mi... De astă dată, ce mare lucru-mi cere?

„Stimate amice,

Știu ce prieten ești cu profesorul Costică Ionescu și cât nu e în stare să-ți refuze o rugămintă. Mă-ndatorezi până-n suflet dacă obții de la el pentru elevul Mitică Dăscălescu din clasa a IV liceul X... la latină nota 7, fără de care, băiatul, care mi-i rudă de aproape, rămâne și anul acesta repetent, ceea ce ar fi o mare nenorocire pentru familia lui — o familie dintre cele mai bune — și pentru mine o mare mâhnire.

*Cu cele mai afectuoase salutări, a duminică bună prietenă,
Mari Popescu.”*

A! irezistibilă grație, cum știi de frumos să poruncești!

Și ce bine s-a nimerit! Ionescu are și el o slăbiciune, și el e om! ține la mine și nu e în stare să mă refuze. Repede mă arunc într-o birje și alerg la Ionescu, profesorul de latinește.

— Dragă Costică, vin la tine sigur că n-ai să mă refuzi; știu cât pot conta pe amiciția ta și nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de față, fiind vorba, mă-nțelegi, de o chestiune care mă interesează în așa grad, încât dacă n-aș fi pe deplin convins că tu, care mi-ai dovedit totdeauna, fără să dezminți niciodată o afecțiune, ce pot zice că la rândul meu... în fine...

— În fine — zice Ionescu — am înțeles... Nu trebuia să mă iei așa departe. Vii să mă rogi pentru vreo loază de elev de-ai mei.

— Nu e loază, Costică; e un băiat dintr-o familie dintre cele mai bune: mi-e rudă.

— Cine știe ce leneș, ce dobitoc!

— Nu-i adevărat, dragă Costică; este un băiat prea cumsecade... Să nu mă lași!... Vin la tine sigur că n-ai să mă refuzi; știu cât pot conta pe amiciția ta și nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de față, fiind vorba, mă-nțelegi, de o chestiune...

— Ei, lasă astea! știi că ții la tine; ce mai încap între noi astfel de fraze banale?... Ce notă vrei să-i dau pârlitului tău de protejat?

— 7, dragă Costică!...

— Apoi, dacă n-o fi știind nimic animalul!

— Ei, acuma și tu! zi că nu știe; parcă el o să fie cel dintâi și cel de pe urmă care să treacă fără să știe... Te rog, dragă Costică! dacă rămâne băiatul repetent încă un an, e o nenorocire pentru familia lui — o familie dintre cele mai bune — și pentru mine o mare mâhnire...

— A! irezistibilă milogeală prietenească! zice Costică; ce bine știi tu să poruncești! Aide! să-ți fac hatârul și de data asta... să-i dau nepricopsitului 7.

— *Merci*, dragă Costică, mare pomană-ți faci!

— Cum îl cheamă?

Eu caut repede-n buzunar scrisoarea d-rei Mari Popescu. Nu e... Zic lui Costică:

— Un moment!...

Și ies ca din pușcă, sar în birjă și alerg acasă... Acasă, scrisorica nicăiri... Fuga la d-ra Popescu.

— Prea-grațioasa mea prietenă, lucrul merge bine; am obținut de la profesor nota dorită; decât, acum am nevoie să știu numele protejatului mamei... Cum îl cheamă pe tânărul?

— Ți-am scris numele în scrisoarea mea.

— Da, dar scrisoarea dumitale am răstăcit-o acasă, printre alte hârtii, și lucrul este urgent: ca să nu pierd vremea căutând-o, am venit la d-ta... Cum îl cheamă?

— Zău, nu mai ții minte, zice drăgălașa mea amică; pentru că drept să-ți spun, madam Preotescu, o bună prietenă a mea, la care ții foarte mult — nu sunt în stare să-i refuz nimica — m-a rugat să-ți scriu, că știe că ții foarte mult la mine și nu mă refuzi niciodată, și ești prieten cu d. profesor Costică Ionescu, care ține foarte mult la d-ta și nu e-n stare să-ți refuze nimic.

— Atunci, ce e de făcut? zic.

— Du-te d-ta la madam Preotescu și întreab-o cum îl cheamă pe băiatul pe care mi l-a recomandat ca să ți-l recomand d-tale.

— Sărut mânușițele.

Și alerg la Preoteasca... zic:

— Madam Preotescu, uite la ce am venit să vă deranjez; ați recomandat amicei mele d-rei Mari Popescu pe un tânăr, să mi-l recomande mie, să-l recomand amicului meu Costică Ionescu, profesorul...

— Da.

— Ei! cum îl cheamă?

— Nu ți-a scris Mari?

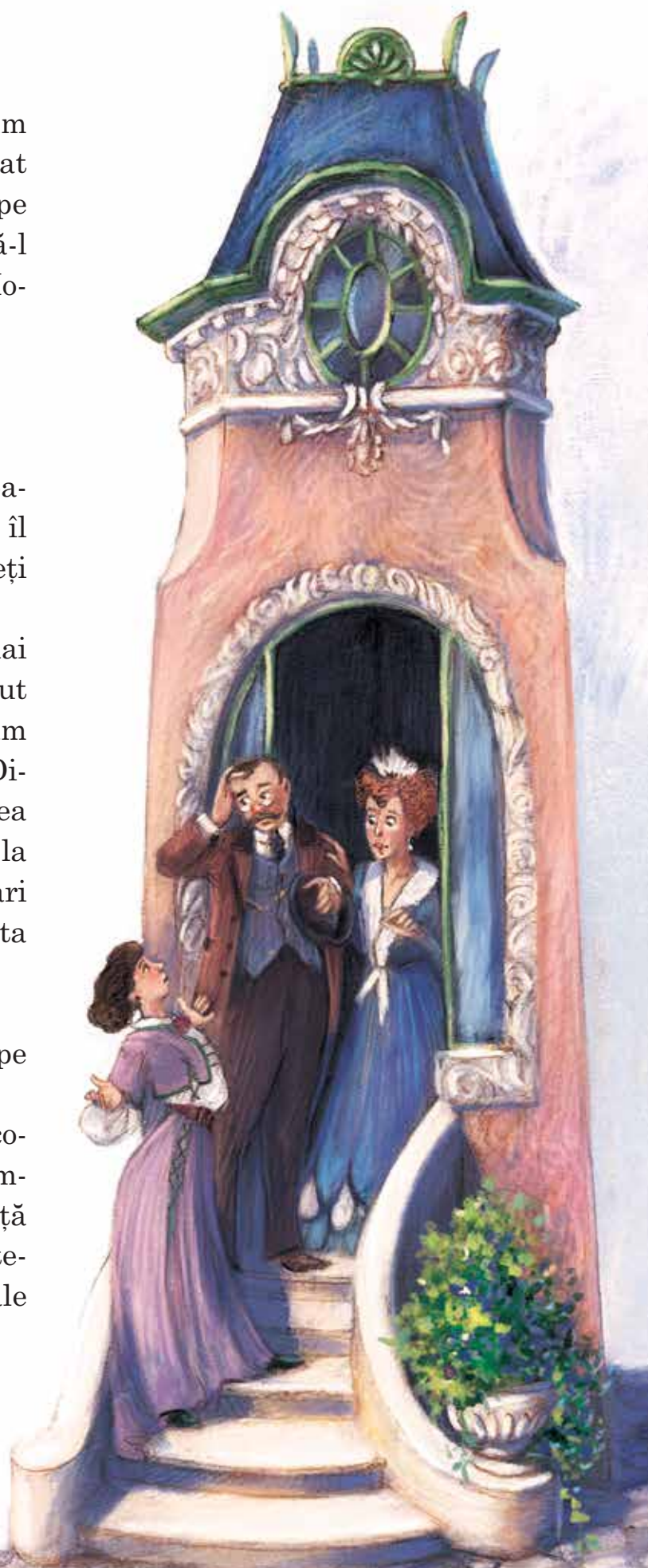
— Ba da, dar am rătăcit scrisoarea, și d-ra Popescu a uitat cum îl cheamă și m-a trimis să-mi spuneți dv.

— Eu... drept să-ți spun... nu mai mi-aduc aminte, pentru că i-am avut numele pe o însemnărică, pe care am lăsat-o la Mari; dar putem afla de la Diaconeasca — șade aci aproape — ea m-a rugat, că știe cât ține Mari la mine și d-ta nu refuzi nimic lui Mari și d. Costică Ionescu profesorul pe d-ta nu te refuză niciodată.

— Atunci — zic — cum facem?

— Stăi nițel, să trimit să cheme pe Diaconeasca; este aci alături.

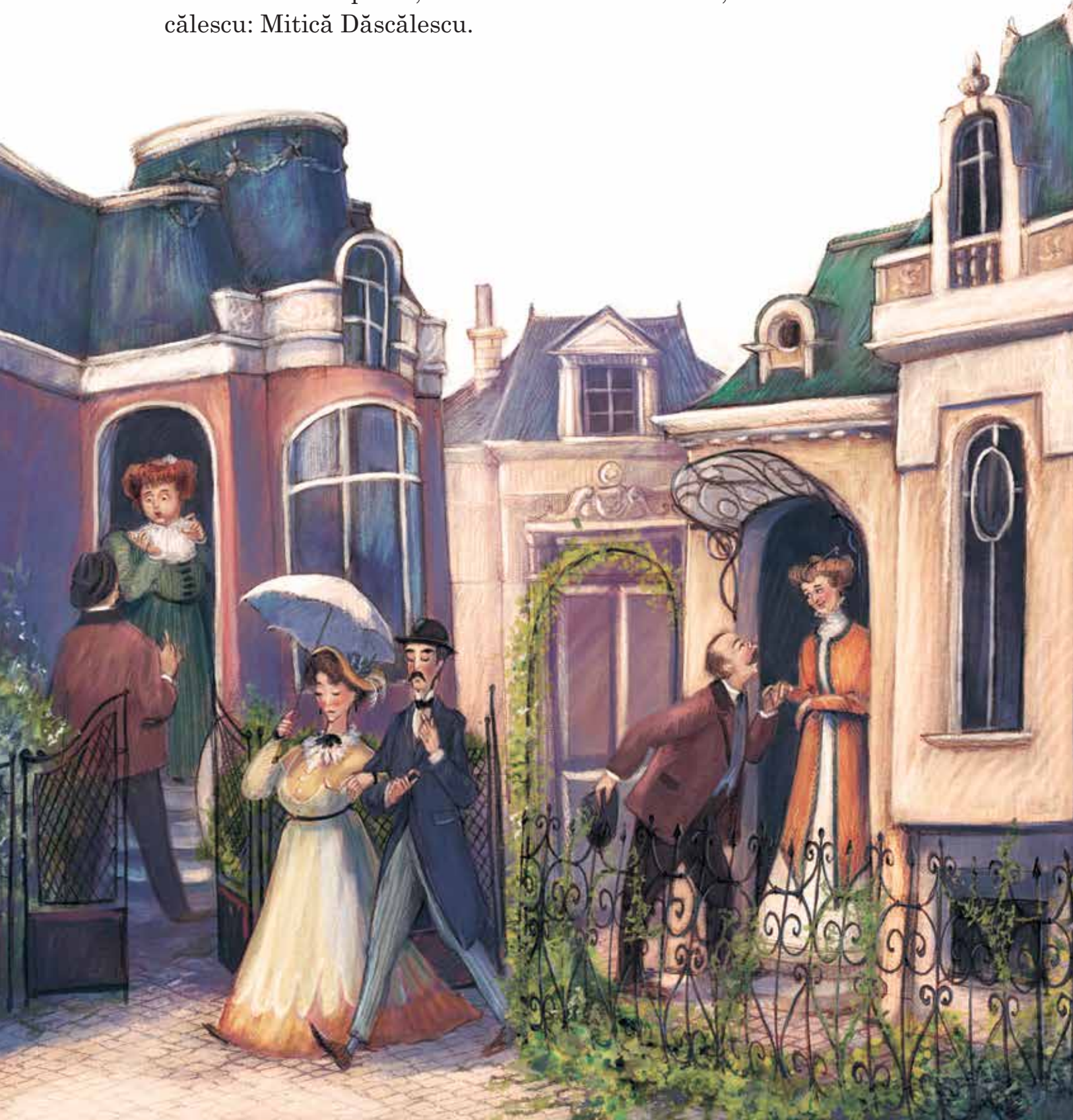
N-aștept mult. Madam Diaconescu vine. Dar, fatalitate! și dumneei se află în aceeași necunoștință despre numele junelui nostru protejat: însemnărica i-a dat-o amicei sale madam Preotescu.

— Ce-i de făcut?

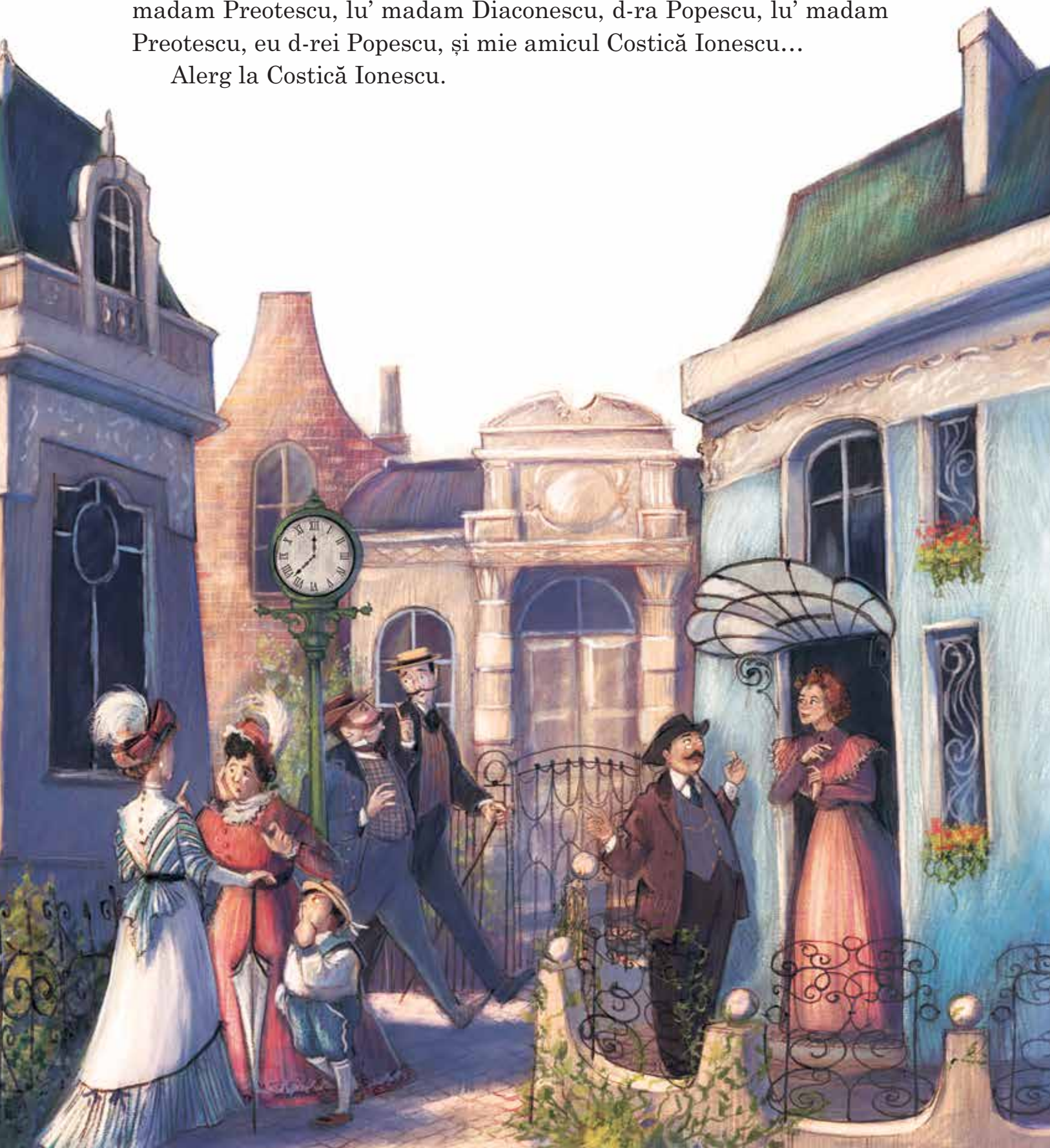
— Aleargă la Iconomeasca!

Alerg la Iconomeasca... De acolo, la Sachelăreasca... Pe urmă la Piscupeasca... În sfârșit, am dat de izvor... Tânărul este nepotelul lu' madam Piscupescu, băiatul surioarei dumneei, al lu' madam Dăscălescu: Mitică Dăscălescu.

Nimic nu refuzăm — madam Piscupescu lu' madam Dăscălescu, madam Sachelărescu, lu' madam Piscupescu, madam Iconomescu, lu' madam Sachelărescu, madam Diaconescu, lu' madam Iconomescu, madam Preotescu, lu' madam Diaconescu, d-ra Popescu, lu' madam Preotescu, eu d-rei Popescu, și mie amicul Costică Ionescu...

Alerg la Costică Ionescu.

— Dragă Costică, să nu mă lași... Viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi, știu cât pot conta pe amicitia ta și nu-mi permit a mă-ndoi un moment...

— Lasă, omule, fleacurile...

— Să-i dai nota 7, cum mi-ai promis...

— Cui, frate?

— Lui Mitică Dăscălescu.

— Mitică Dăscălescu!... Nu ți-u minte să am vreun școlar cu așa nume.

— Nu se poate!

— Să vedem...

Și se uită în cataloage.

— Nu; n-am nici unul Mitică Dăscălescu, în cursul inferior; ai făcut confuzie; trebuie să fie în cursul superior.

Aleg... de astă dată drept la madam Piscupescu.

— Madam Piscupescu, de ce clasă dă examen nepoțelul matală?

— De clasa VI.

— A! zic eu... Bine.

Și dau fuga-napoi la Ionescu; zic:

— E în clasa VI Mitică Dăscălescu al meu.

— Atunci nu e la mine, e la Georgescu; îl cunoști pe Georgescu?
— Nu. Tu nu-l cunoști? Ți-e coleg.
— Ba da, ține foarte mult la mine, nu e-n stare să-mi refuze nimic.
— Atunci — zic eu — mă rog ție, nu mă lăsa!... știu că pot conta pe amicitia ta și nu-mi permit...
— Iar?... ești cu birja?... hai de mă du degrabă la Georgescu.
— Haide.

Ajungem... Aștept în birje pe Ionescu. Peste câteva momente ia-cătă-l.

— Ai avut mare noroc c-am venit tocmai la pont; dacă mai întârzi-am un sfert de ceas, până la două, mergea cu cataloagele la școală și trecea notele în matriculă: protejatul tău avea un 3.

— Și acum?

— Are 7.

Uită-te — am gândit eu — ce va să zică o întârziere de câteva minute: cum poate nenoroci pe un tânăr! Rămânea Mitică Dăscălescu iar repetent, cu toate că ține la el atâta mamița-sa Dăscăleasca, la care ține Piscupeasca, la care ține Sachelăreasca, la care ține Iconomeasca, la care ține Diaconeasca, la care ține Preoteasca, la care ține mult grațioasa Popeasca, la care țin foarte mult eu, la care...

1900

